

VESILENTOKONEET JA VESILIIKENNELAKI

Mitä lainsäädäntöä sovelletaan?

Vesiliikennelakia sovelletaan vesilentokoneeseen sen liikkua vedessä, mutta lentoonlähtöön ja laskeutumiseen sovelletaan ilmailulainsäädäntöä.

Pysäytysoikeus ja tarkastukset

Vesiliikenteen valvontaa suorittavalla viranomaisella on oikeus pysäyttää vedessä rullaava vesilentokone ja tarkistaa muun muassa sen yleinen vesikelpoisuus ja vaadittavat varusteet. Vesiliikenteen valvonnan yhteydessä voidaan tarkistaa myös vesikulkuneuvon kuljettajan kyky, ikä, taidot ja pätevyys.

Vesiliikenteen valvontatilanteessa on syytä ottaa huomioon vesilentokoneen heikko ohjailukyky; kone ei pysty esimerkiksi peruuttamaan eikä hidastamaan nopeutta äkillisesti. Tarkastajan on pidettävä mielessään myös koneen ulkoiset ulottuvuudet ja sen potkurista aiheutuva vaara. Jotkut koneen osat eivät kestä käsittelyä (esim. pitot-putki).

Katso tarkemmat säännökset: Vesiliikennelaki (782/2019) 18–19 §

Vesiliikennelain mukaiset kielto- ja rajoitusalueet

Vesilentokoneen päällikön on noudatettava vesiliikennelaissa säädettyjä kielto- ja rajoitusalueita, joita voi olla asetettu esimerkiksi liikenteen, ympäristön, kalastuksen tai muun elinkeinon suojaamiseksi tai luonnon virkistyskäytön vuoksi. Vesiliikenteen nopeusrajoituksia on noudatettava vesilentokoneella vedessä liikuttaessa, mutta ei kuitenkaan lentoonlähden ja laskun aikana.

Jos vesialueella liikkuminen vesikulkuneuvolla on kielletty tai sitä on rajoitettu, tai jos moottoriveneillä ja muilla koneellisilla vesikulkuneuvoilla ajo on kielletty, nämä kiellot ja rajoitukset koskevat myös vesilentokoneen laskeutumista ja lentoönlähtöä, ellei alueen ehdoissa tai poikkeuksissa toisin mainita.

Tietoa vesiliikenteen kielto- ja rajoitusalueista saa Väyläviraston verkkopalvelusta <https://vayla.fi/vesivaylat/rajoitusalueet>. Lennon valmistelusta vastaa ilmailulain mukaan ilma-aluksen päällikkö, ja hänellä on myös velvollisuus selvittää voimassa olevat kielto- ja rajoitusalueet.

Katso tarkemmat säännökset:

- Vesiliikennelaki 101 § (kielto- ja rajoitusalueet)
- Ilmailulaki (864/2014) 57 § (lennon valmistelu)

Varustevaatimukset

Varustevaatimusten osalta miehitetyt ilma-alukset jaetaan kahteen eri kategoriaan sen mukaan, mikä lainsäädäntö niitä koskee. EU-lainsäädännön eli EASA-asetuksen 2018/1139 soveltamisalaan kuuluviin ilma-aluksiin sovelletaan EU:n lentotoiminta-asetusta 965/2012 sellaisenaan, eivätkä vesiliikennelain varustevaatimukset koske näitä ilma-aluksia. Kuitenkin mm. historialliset ilma-alukset sekä kaikki koe- ja harrasteluokan koneet (experimental), ultrakevyet lentokoneet ja autogiro-ot ovat kansallisen sääntelyn piirissä, jolloin varustevaatimukset määräytyvät vesiliikennelain mukaan.

EU-lainsäädännön piiriin kuuluvan ilma-aluksen tunnistaa siitä, että sille on myönnetty EASA Form 25:n mukainen lentokelpoisuustodistus.

Ultrakevyen vesilentokoneen tunnistaa sen rekisteritunnuksesta, joka muodostuu Suomeen rekisteröidyillä koneilla kansallisuustunnuksesta OH, sekä kirjaimen U yhdistetystä rekisteritunnuksesta (esim. OH-U123).

Katso tarkemmat säännökset: EASA-asetus 2018/1139, liite I

Varustevaatimukset EU-lainsäädännössä:

- käsisammutin, jos koneen MTOM on yli 1200 kg¹
- valolla varustettu pelastusliivi tai vastaava kelluntaväline jokaiselle koneessa olevalle henkilölle²
- ankkuri
- ajoankkuri, jos sitä tarvitaan koneen ohjaamiseen (esim. suurikokoisessa lentokoneessa)
- meriteiden sääntöjen mukaiset äänimerkinantolaitteet
- meriteiden sääntöjen mukaiset valot tai ominaisuuksiltaan ja sijoitukseltaan mahdollisimman samankaltaiset valot, jos lentokonetta käytetään yöllä.

Katso tarkemmat säännökset:

- Lentotoiminta-asetus 965/2012, kohdat NCO.IDE.A.160 (käsisammutin), NCO.IDE.A.175 (pelastusliivit ja muut varusteet, NCO.IDE.A.115 (valot)
- Yhteiseurooppalaiset lentosäännöt 923/2012, kohta SERA.3230 (valot)
- Meriteiden säännöt: Yleissopimus kansainvälisistä säännöistä yhteentörmäämisen ehkäisemiseksi merellä (SopS 30/1977), osa C (valot) ja osa D (äänimerkit)

Varustevaatimukset kansallisessa lainsäädännössä (vesiliikennelaki):

- hyväksytty pelastusliivi, kelluntapukine tai pelastuspuku jokaiselle koneessa olevalle henkilölle
- tyhjennyspumppu tai muu väline veden poistamiseen (esim. äyskäri)
- aivot tai mela taikka ankkuri köysineen;
- meriteiden sääntöjen osan D mukaiset äänimerkinantolaitteet.

¹ Tyypillinen sammutusaine on esim. Halon 1211 tai CO₂. Sammuttimille ei välttämättä ole määriteltä SFS-EN 3-7 mukaista teholuokkaa, eikä sellaista vaadita.

² Pelastusliivit voivat tavanomaisista veneilyliiveistä poiketen olla ainoastaan ns. ilmailuhyväksytyt esim. ETSO-C13f mukaisesti.

Vesiliikennelain 23 §:ssä vaadittuja valoja on käytettävä auringonlaskusta auringonnousuun tai näkyvyyden ollessa rajoitettu, jos vesilentokone liikkuu tällöin vedessä. Ultrakevyiden lentokoneiden, ultrakevyiden helikopterien ja autogirojen lentotoiminta on kuitenkin sallittu ainoastaan päivällä.

Kansallisen lainsäädännön alaiseen vesilentokoneeseen (esim. ultrakevyt tai experimental) ei vaadita käsisammutinta, koska lentokoneen moottoria ei katsota vesiliikennelain 108 §:ssä tarkoitetuksi sisämoottoriksi.

Vesiliikennelain varustevaatimuksia tarkentava Liikenne- ja viestintäviraston määräys ”Vesikulkuneuvojen varusteet ja merkkikuviot” ei koske vesilentokoneita.

Katso tarkemmat säännökset:

- Vesiliikennelaki 108 § (varusteet)
- Vesiliikennelaki 7 § (päällikön vastuu)
- Vesiliikennelaki 23 § (valot)
- Meriteiden säännöt: Yleissopimus kansainvälisistä säännöistä yhteentörmäämisen ehkäisemiseksi merellä (SopS 30/1977), osa D (äänimerkit)

Väistämissäännöt

Vesilentokoneita koskevat väistämissäännöt on määritelty yhteiseurooppalaisissa lentosäännöissä (SERA), ja ne koskevat kaikkia lentokoneita sellaisenaan.³ Nämä väistämissäännöt ovat käytännössä samat kuin meriteiden säännöt, joihin viitataan vesiliikennelain 14 §:ssä.

³ Komission täytäntöönpanoasetus 923/2012 lentosäännöistä ei ole EASA-perusasetuksen alainen, eikä sen soveltamisala rajoitu ainoastaan EASA-ilma-aluksiin.

SERA.3230 Toiminta vedessä

a) Kun kaksi ilma-alusta tai ilma-alus ja alus lähestyvät toisiaan ja on olemassa yhteentörmäysvaara, ilma-aluksen on liikkueessaan otettava tarkasti huomioon olosuhteet sekä toisen ilma-aluksen tai aluksen rajoitukset.

1) *Leikkaavat kulkusuunnat.* Ilma-aluksen, jolla on toinen ilma-alus tai alus oikealla puolellaan, on väistettävä ja pysyttävä riittävän etäällä toisesta.

2) *Vastakkaiset kulkusuunnat.* Ilma-aluksen, joka lähestyy toista ilma-alusta tai alusta vastakkaisesta tai lähes vastakkaisesta suunnasta, on muutettava ohjaussuuntaansa oikealle ja pysyttävä riittävän etäällä toisesta.

3) *Saavuttaminen.* Toista ilma-alusta tai alusta saavuttavan ilma-aluksen on väistettävä ja muutettava ohjaussuuntaansa sekä pysyttävä riittävän etäällä toisesta.

4) *Lasku ja lentoonlähtö.* Veteen laskevan tai vedestä lentoon lähtevän ilma-aluksen on mahdollisuuksiensa mukaan pysyttävä riittävän etäällä kaikista aluksista ja vältettävä haittaamasta niiden kulkua.

Suomessa on lisäksi noudatettava vesiliikennelain 2 luvun muita vaatimuksia silloin, kun ne eivät ole ristiriidassa lentosääntöjen kanssa.

Katso tarkemmat säännökset:

- Lentosäännöt 923/2012, kohta SERA.3230
- Vesiliikennelaki 10–17 §
- Meriteiden säännöt: Yleissopimus kansainvälisistä säännöistä yhteentörmäämisen ehkäisemiseksi merellä (SopS 30/1977), osa B (Ohjaus- ja kulkusäännöt)

Tämä tiedote on tehty yhteistyössä Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Vesilentokerhon sekä Suomen vesi- ja suksilento-yhdistyksen kesken. Tiedote on julkaistu 11.5.2021.

Keskeinen lainsäädäntö verkossa:

- Vesiliikennelaki (782/2019)
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2019/20190782>

- Ilmailulaki (864/2014)
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140864>

- EASA-asetus (EU 2018/1139)
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:02018R1139-20210725&qid=1648799889616&from=FI>

- Lentotoiminta-asetus (EU 965/2012)
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:02012R0965-20210812&qid=1648799125550&from=FI>

- SERA-lentosäännöt (EU 923/2012)
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:02012R0923-20220127&qid=1648799259416&from=FI>

- Meriteiden säännöt
<https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1977/19770030>

